

Páli nyelvi specializáció, páli tábor, Mánfa, 2024. június 6-9.

A fordítást készítő hallgatók: Bordos Márton, Csiszár Esztella, Iván Csilla, Jarabin Boldizsár, Kósa Csilla, Kutiné Hanzi Krisztina, Makrai György, Oláh Edina, Rákász Dávid, Salamon Anita, Tóth Zsuzsa, Venyige Róbert; Hársszegi Anita (online).

Vezetőtanár: Körtvélyesi Tibor

Vinaya-piṭaka

1. Pārājikakaṇḍam (bhikkhunīvibhaṅgo)

1. Paṭhamapārājikaṃ¹

Egy alkalommal a megvilágosodott Magasztos Szávathiban időzött a Dzséta-ligetben, Anáthapindika kertjében. Abban az időben Szálha, Migára unokája² a szerzetesnők közösségének kolostort³ kívánt építeni. Akkor Szálha odament a nővérekhez,⁴ és ezt mondta:

– Nemes hölgyek,⁵ a szerzetesnők közösségének kolostort kívánok építeni. Jelöljete ki számomra egy építéshez értő nővért!

Abban az időben volt a nővérek között otthontalanságba tért⁶ négy testvér: Nandá, Nandavatí, Szundarínandá, Thullanandá.⁷ Közülük a fiatalon otthontalanságba tért⁸ Szundarínandá nővér ragyogó szépségű, szemrevaló, elragadó, okos, tanult, bölcs, ügyes, szorgos és találékony volt, alkalmas a feladatra és a szervezésre.⁹ A szerzetesnők közössége őt választotta ki Szálha segítőjének. Így Szundarínandá nővér sűrűn járt Szálha lakhelyére efféle kérésekkel:

– Adjatok éles kést! Adjatok baltát! Adjatok fejszét! Adjatok ásót! Adjatok vésőt!

Szálha is gyakran megfordult a szerzetesnők menedékhelyén,¹⁰ hogy megtudja, mi az, ami elkészült, és mi az, ami nem. A gyakori találkozás következtében szerelembe estek. Mivel Szálha nem talált alkalmat Szundarínandá nővér elcsábítására, ezért a szerzetesnők közösségét meghívta [magához] egy étkezésre, majd az étkezőhelyen az ülőhelyeket úgy jelölte ki, hogy az egyik oldalon a Szundarínandánál idősebb nővérek üljenek, a másik oldalon pedig a nála fiatalabbak. Szundarínandá nővérnek eldugott helyen, egy sarokban jelölt ki ülőhelyet, hogy az idősebb¹¹ nővérek azt gondolják, a fiatalabbak között ül, a fiatal nővérek pedig azt, hogy az idősebbek között. Ezután Szálha értesítette a szerzetesnők közösségét:

– Nemes hölgyek, itt az idő, elkészült az étel.

Szundarínandá nővér rájött:

¹ A buddhista szerzetesnőkre (nővérekre) vonatkozó, kizárással járó (*párádzsika*) első szabály eredettörténete. Valójában ez a ötödik szabály, mert a férfi szerzetesekre vonatkozó első négy *párádzsika* szabály (a szexuális közösülről) a nővérekre is vonatkozik.

² A továbbiakban csak a Szálha nevet tartjuk meg.

³ Nem világos, milyen épületről van szó. Valamilyen fedett szálláshely a szerzetesnők részére; kunyhók vagy esetleg nagyobb építmény, közösségi szállás. Jóval később, az intézményesült buddhizmusban kolostor.

⁴ A *bhikkhunī* szót kétféleképp fordítjuk. A *bhikkhunī-szangha* és *-upassaya* szavakban 'szerzetesnő'-ként, amúgy 'nővér'-ként.

⁵ A páli 'ajjé' nők udvarias (és világias) megszólítása.

⁶ *pabbadzsita*

⁷ Kb.: Öröm, Öröms, Szépörömmű, Dúsörömmű.

⁸ *taruna-pabbadzsita* – jelentheti még azt is, hogy frissen lett szerzetesnő, esetleg hogy még csak próbaidős novícia.

⁹ Valószínű, hogy a történet valamiképp kapcsolódik a *Káma-szútrához* (a szerelem tudományának könyve). Számos részlet legalábbis erre utal. Egy kéjnőnek járatosnak kell lennie a 64 művészetben, ezen belül házak építésében és javításában: *takṣa-karmāṇi* (35) – ács/asztalos-munkák, *takṣaṇam* (36) – faragás (?), *vāstu-vidyā* (37) – építészet. Az kéjnő a kapuban várja kedvesét. A kéjnő azzal is feltűzheti kedvesét, hogy betegnek tettei magát, illetve hosszabb ideig csak megérinteni hagyja magát (a lábát).

¹⁰ *upassaja* – védett városi menedéknék tűnik; benne a szerzetesnők férfiak (mint Szálha, illetve szerzetesek) oltalma alatt állnak.

¹¹ *thérá* – ami általában rangidősségre utal, itt viszont úgy tűnik, csak életkorról van szó.

– Szálha nem szívjóságból hívta meg a szerzetesnők közösségét – engem akar elcsábítani. Ha odamegyek, jaj lesz nekem!

Ezért az egyik nővértársát utasította:

– Menj, hozz nekem az alamizsnából! Ha rólam kérdeznek, mondd, hogy beteg vagyok.

– Rendben, nemes hölgy – válaszolta a társa.

Szálha pedig a külső kapu portáján állt, és Szundarinandá nővérről kérdezősködött.

– Nemes hölgyek, hol van Szundarinandá nemes hölgy? Hol van ő?

Erre Szundarinandá nővértársa Szálhának ezt mondta:

– Szálha uram, ő beteg. Én viszek majd neki alamizsnát.

Szálha ekkor ezt gondolta:

– Pedig éppen Szundarinandá nemes hölgy miatt hívtam meg a szerzetesnők közösségét étkezésre!

Majd az embereit így utasította:

– Szolgáljátok fel az ételt a szerzetesnők közösségének!

Ezután a szerzetesnők menedékhelyére ment. Ezalatt Szundarinandá nővér a külső kert portáján állt Szálhára várva. Már távolról meglátta a közeledő Szálhát. Ekkor bement a menedékhelyre, letakarta a fejét,¹² és lefeküdt az ágyára.

Szálha odament hozzá, és így szólt:

– Nemes hölgyem, csak nem gyengélkedsz? Miért fekszel?

– Így van ez, uram, ha egy nő olyan férfire vágyik, aki nem vágyik őrá.

– Nemes hölgy, én ne vágnék rád? Csupán alkalmat nem találok rá, hogy elcsábítsalak.

A felajzott Szálha megérintette a vágytól izzó Szundarinandá nővér testét.

Eközben a közelben ott feküdt egy kortól legyengült és fájós lábú nővér. Meglátta a felajzott Szálhát, ahogy megérintette a vágytól izzó Szundarinandá nővér testét. Haragra gyulladt, felfortyant, kikelt magából:

– Hogyan engedheti meg vágya hevében Szundarinandá nemes hölgy, hogy egy felajzott férfiember megérintse a testét!

Ezután ez az idős nővér beszámolt a többieknek a dologról. Azok a nővérek, akikben kevésbé égett a vágy, akik elégedettek, szemérmesek, lelkiismeretesek, szabálykövetők voltak, haragra gyulladtak, felfortyantak, kikeltek magukból:

– Hogyan engedheti meg vágya hevében Szundarinandá nemes hölgy, hogy egy felajzott férfiember megérintse a testét!

Ezután ezek a nővérek beszámoltak a szerzeteseknek a dologról. Azok a szerzetesek, akikben kevésbé égett a vágy, akik elégedettek, szemérmesek, lelkiismeretesek, szabálykövetők voltak, haragra gyulladtak, felfortyantak, kikeltek magukból:

– Hogyan engedheti meg vágya hevében Szundarinandá nővér, hogy egy felajzott férfiember megérintse a testét!

A szerzetesek Szundarinandá nővért számos módon megszidták, majd beszámoltak a Magasztosnak a dologról. A Magasztos ezen okból és ezen ügyben összehívatta a szerzetesek közösségét, és megkérdezte a szerzeteseket:

– Szerzetesek, igaz az, hogy Szundarinandá nővér vágya hevében megengedte, hogy egy felajzott férfiember megérintse a testét?”

– Igaz, Magasztos.

A megvilágosodott Magasztos megróttá [Szundarinandát]:

– Szerzetesek, Szundarinandá nővértől ez nem megfelelő, nem illendő, nem helyes; nem szamanákhoz illő, nem elfogadható; nem szabad ilyet tenni. Hogyan engedheti meg vágya hevében Szundarinandá nővér, hogy egy felajzott férfiember megérintse a testét! Szerzetesek, ez nem szolgál a

¹² Nem világos, miért.

nyugtalanok lenyugtatására, vagy a lenyugodottak megerősítésére. Ez bizony, szerzetesek, a nyugtalanok nyugtalanítására, és egyes lenyugodottak visszaesésére vezet.

¹³Ekkor a Magasztos Szundarínandá nővért számos módon megróta. Elítélte a támogatáshoz és ellátáshoz nehezen hozzájutást, a vágyteliséget, az elégedetlenséget, a társalkodást, a lustaságot; dicsérte a támogatáshoz és ellátáshoz könnyen hozzájutást, a kisvágyúságot, az elégedettséget, a vezeklést, az aszkézist, a kellemetességek csökkentését és az eltökélt erőfeszítést – ennek megfelelő, ehhez illeszkedő tanítóbeszédet mondott a dhammáról, majd így szólt a szerzetesekhez:

– Szerzetesek, mindezek miatt szabályt fogok ismertetni számotokra ezen tíz cél érdekében: a közösség jólétére, a közösség kényelmére, a tévelygő nővérek kontrollálására, a jólviselkedő nővérek komfortos időtöltésére, a jelenéletbeli befolyások visszaszorítására, a következő életre vonatkozó befolyások elhárítására, a nyugtalanok lenyugtatására, a lenyugodottak megerősítésére, az igaz dhamma megmaradására, az életvezetés támogatására.

Eképpen, szerzetesek, a nővérek ezt a szabályt recitálják:

Ha egy nővér vágya hevében egy felajzott férfiembernek megengedi, hogy a testét a kulcsontja és a térdkalácsa között megérintse, megfogja, megragadja, megmarkolja, nyomogassa, akkor a „térdkalács feletti”, kizárással járó bünt követi el, nem maradhat tovább a közösségben.

¹³ A következő két bekezdés a 2023-ban tartott páli táborban olvasott szöveg alapján készült.